

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

526

Vragen van het lid **Karabulut** (SP) aan de Minister van Defensie over *helikoptertaken in Mali* (ingezonden 18 oktober 2017).

Antwoord van Minister **Bijleveld-Schouten** (Defensie) (ontvangen 27 november 2017). Zie ook Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2017–2018, nr. 294.

Vraag 1

Op basis van welke overwegingen is besloten de operationele pauze in Mali te verlengen?¹ Hoe lang verwacht u dat deze operationele pauze nog van kracht zal zijn voordat de veiligheid van personeel is gewaarborgd en het materieel op orde? Kunt u dat toelichten?

Antwoord 1

Zoals vermeld in de brief van de ministers van Defensie en Buitenlandse Zaken van 20 oktober jl. (Kamerstuk 29 521, nr. 352) zijn van 29 september tot en met 2 oktober in alle missiegebieden extra veiligheidscontroles uitgevoerd op het gebied van munitiebeheer en -gebruik, de medische keten en het veiligheidsbewustzijn. Per 5 oktober zijn alle missies weer volledig hervat, met uitzondering van MINUSMA in Mali. Per 21 oktober zijn ook de Nederlandse activiteiten in Mali hervat, behalve in het noorden vanaf de militaire basis in Kidal. Zoals in de brief van 20 oktober wordt gesteld, is Nederland op dit moment nog met de VN in gesprek over het garanderen van medische evacuatie. Zodra hierover uitsluitel is, kunnen ook de operaties rondom de militaire basis in Kidal weer worden hervat. Zie hiervoor ook de brief «Munitie en medische zorg in Mali» (Kamerstuk 29 521, nr. 353).

Vraag 2, 3, 5

Heeft u kennisgenomen van het bericht dat de NH-90 helikopter van de Duitse krijgsmacht tot nader order aan de grond is gehouden vanwege gebleken slijtage, ook omdat eerder dit jaar een dodelijk ongeluk in Mali plaatshad met

¹ «Voor de Minusma-missie in Mali geldt nog een operationele pauze. De veiligheidschecks zijn nog niet afgerond.» Zie Nieuwbericht Ministerie van Defensie d.d. 10 oktober 2017, <https://www.defensie.nl/actueel/nieuws/2017/10/10/weekoverzicht-defensieoperaties>

een Tigre-helikopter?² Is het tevens waar dat de taken inmiddels weer hervat zijn?³ Kunt u toelichten wat de redenen voor de Duitse autoriteiten waren om tot een vliegstop te komen en wat vervolgens de redenen waren om deze na zeer korte tijd weer op te heffen?

Kunt u een overzicht geven van de technische moeilijkheden die de Duitse NH-90 in Mali heeft gehad? Hoeveel noodlandingen zijn er uitgevoerd? Waarom is, in het licht van de Medevac-taak van Duitsland voor de Nederlandse Minusma-bijdrage, de Kamer niet onmiddellijk geïnformeerd over de problemen met de Duitse NH-90 helikopter? Kunt u dat toelichten?

Antwoord 2, 3, 5

Zie de brief van de Minister van Defensie «*Navo helikopterproject NH-90*» van 25 oktober 2017 (Kamerstuk 25 928, nr. 74).

Vraag 4

Heeft u tevens kennisgenomen van het bericht dat de Duitse Tigre-gevechtshelikopter al in april 2017 niet in Mali in gebruik zou kunnen worden genomen als gevolg van de enorme hitte in Mali? Kunt u aangeven waarom de Tigre sinds mei 2017 toch in gebruik is genomen en wat ondanks het ongeluk in juli de technische resultaten van de Tigre zijn?⁴

Antwoord 4

De Duitse Tigre gevechtshelikopters zijn volgens planning per 1 mei 2017 begonnen met vliegen in Mali. Na het ongeluk met een Tigre ten noorden van Gao op 26 juli 2017, waarbij de twee Duitse vliegers om het leven zijn gekomen, zijn de toestellen die dag aan de grond gebleven. Vanaf 27 juli waren de Duitse helikopters beperkt inzetbaar, men noemt dat *in extremis*. Dit betekent dat de toestellen vanaf dat moment wel beschikbaar waren voor escalatiedominantie ten behoeve van de Nederlandse *Long Range Reconnaissance Patrol Taskgroup*. Op 4 oktober 2017 is het onderzoek voltooid en sindsdien zijn de Duitse gevechtshelikopters weer volledig inzetbaar. Naast de escalatiedominantie worden de Duitse toestellen ook ingezet voor verkenningdoeleinden voor de *Force Commander*.

Vraag 6

Wat zijn de maatregelen geweest die de Duitse autoriteiten hebben getroffen na de noodlanding half september? Welke afspraken zijn er tussen Duitsland en Nederland gemaakt om het golden hour-beginsel te waarborgen? Kunt u dat toelichten?

² «Bundeswehr verhängt Flugverbot für NH90-Helikopter», <http://www.spiegel.de/politik/deutschland/nh90-helikopter-der-bundeswehr-duerfen-nicht-mehr-fliegen-a-1172893.html>. Zie tevens «Problemen met heli's die Nederlandse gewonden moeten vervoeren in Mali», 14 oktober 2018.

<https://www.rtlnieuws.nl/nederland/problemen-met-helis-die-nederlandse-gewonden-moeten-vervoeren-in-mali>.

«Tödliche «Tiger»-Mission, 26 juli 2017»; «Die Fakten des fatalen Absturzes geben Kennern nach SPIEGEL-Informationen Rätsel auf. So berichtete der Pilot des zweiten «Tiger», der direkt hinter der Unglücksmaschine flog, dass der verunglückte «Tiger» urplötzlich und ohne einen Notruf mit der Nase nach vorne abgekippt und dann sofort im Sturzflug zu Boden gegangen sei. Die beiden Piloten hatten keine Überlebenschance.»

<http://www.spiegel.de/politik/deutschland/bundeswehr-in-mali-zwei-tote-soldaten-bei-hubschrauberabsturz-a-1159883.html>

Zie voor bericht over noodlanding in september: «Neuer Helikopter-Unfall in Mali» d.d. 22 september 2017; «Der NH90 gilt schon länger als Sorgenkind. Im Frühjahr 2015 warnte die Flugbehörde Easa, ein Defekt könne in «heißen, sandigen Gegenden» zur Stagnation des Triebwerks und dann zu gefährlichen Notlandungen führen. Im Mai hatte es einen solchen Vorfall in Mali bereits gegeben, damals rettete eine Notlandung den Piloten das Leben.

<http://www.spiegel.de/politik/ausland/bundeswehr-neuer-helikopter-unfall-in-mali-a-1169222.html>

³ Nach Turbinenschaden: Überprüfung aller NH90-Hubschrauber (Update)
<http://augengeradeaus.net/2017/10/nach-turbinenschaden-vorerst-startverbot-fuer-nh90-hubschrauber/>

⁴ «Mali too hot for half of Bundeswehr MINUSMA vehicles»

Bundeswehr service vehicles can't take Mali's heat, a German newspaper reported. According to the daily, only about half of German military vehicles sent to a UN base in the West African desert are still running.

<http://www.dw.com/en/mali-too-hot-for-half-of-bundeswehr-minusma-vehicles/a-38481363>

Antwoord 6

Duitsland is de medische evacuatietaak met helikopters in MINUSMA blijven uitvoeren. De Duitse autoriteiten hebben geen nadere maatregelen getroffen.

Vraag 7

Heeft u kennisgenomen van de opvattingen van een voormalige senior medical officer die tot mei 2016 in Mali voor de Nederlandse bijdrage bij Minusma heeft gewerkt en stelt «telkens zijn twijfels over de kwaliteit» van het Togolese hospitaal te hebben overgebracht?⁵

Antwoord 7

Ja.

Vraag 8

Hoe verhouden zich uw operationele overwegingen en de afwegingen tot de veiligheid van het defensiepersoneel?⁶

Antwoord 8

Bij de inzet van defensiepersoneel in een missie wordt de veiligheid van het personeel altijd afgewogen, waarbij tevens rekening moet worden gehouden met operationele omstandigheden.

⁵ «Zorg Togolese veldhospitaal Mali onvoldoende» «Als verantwoordelijke voor de medische keten heb ik meermaals het Togolese hospitaal bezocht en telkens mijn twijfels over de kwaliteit van deze installatie besproken met de medische leiding in Den Haag. Twijfels die ook gedeeld werden in Den Haag. Dit blijkt alleen al uit het feit dat de Togolese installatie uitsluitend «in extremis» mocht worden gebruikt». <https://www.medischcontact.nl/nieuws/laatste-nieuws/artikel/zorg-togolese-veldhospitaal-mali-onvoldoende.htm>

⁶ Zie Nieuwbericht Ministerie van Defensie, d.d. 10 oktober 2017, <https://www.defensie.nl/actueel/nieuws/2017/10/10/weekoverzicht-defensieoperaties>